

A békén ev. ref. egyházmegye esperesi hivatala-e

1876-1898

A NAGYBÁNYAI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1898. évi szeptember hó 8-án

SZINÉR-VÁRALJÁN

TARTOTT

közgyűlésének jegyzőkönyve

ÉS A LELKÉSZI GYÁMINTÉZET

ALAPSZABÁLYAI.

SZERKESZTETTE

GERGELY KÁROLY

E. M. FŐJEGYZŐ.

NAGYBÁNYA
MOLNÁR MIHÁLY NYOMDAI MŰINTÉZETÉBŐL
1898

A NAGYBÁNYAI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1898. évi szeptember hó 8-án

SZINÉR-VÁRALJÁN

TARTOTT

közsülésének jegyzőkönyve

ÉS A LELKÉSZI GYÁMINTÉZET

ALAPSZABÁLYAI.

SZERKESZTETTE

GERGELY KÁROLY

E. M. FŐJEGYZŐ.

NAGYBÁNYA
MOLNÁR MIHÁLY NYOMDAI MŰINTÉZETÉBŐL
1898

A nagybányai ev. ref. egyházmegye
1898-ik évi szeptember hó 8-ik napján Szinér-Váralján tartott
KÖZGYÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Bencsik István esperes és *gróf Degenfeld Sándor* egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt:

Balogh István, Gergely Károly, Szél György, Molnár Lajos, Sátor Dávid
lelkészi, id. Böszörményi Sándor, Torday Imre, Szeőke Barna, Helmeczy
József világi tanácsbírák.

Gergely Károly és Szabó József lelkészi, Torday Imre világi jegyzők.
Helmeczy József ügyész.

Barkász Albert, Bottyán Pál, Bartók Károly, Gál Péter, Ferenczy
Imre, Kócsi Péter, Kiss Sándor, Magoss Ferenez, Nagy Lajos, Papolczy
Zoltán, Papp József, Vajda Mihály lelkészek. Sinka Lajos, Hajdu Ambrus
tanítótesületi képviselők. Boros Zoltán főgondnok aranyosmegyesi, Takács
Lajos gondnok nagybányai, Schiffner Lajos tanító s presbyter méhteleki.
Szarka Károly gondnok józsefházai egyházközségi képviselők, Zágonyi
György szinér-váraljai tanító és számos hallgatók.

Esperes ur buzgó imádság s a jelenlevők szívélyes üdvözlése után
a gyűlést megnyitja.

82. sz. A megbízó levelek beszédetvén, a gyűlés tagjai számba vétet-
nek. Ennek során esperes ur jelenti, hogy távolmaradásukat nála előre
bejelentették a következők: Böszörményi Zsigmond világi tanácsbíró, nem
jelenhetett meg betegsége miatt, Jakó Endre világi aljegyző, gazdálkodási
nyűg miatt, Balajthy Károly betegség, Bodor Pál családi baj, Bodnár János
gyengélkedés, Hajdu Albert családi nyűg, Joó Kálmán betegeskedés, Me-
legh Albert családi baj, Nagy Elek betegség, Nagy Károly feleségének be-
tegsége, Kürthy Károly gyengeség, Pásztor István szintén gyengeség,
Tóth Dániel és Soltész János az egyházkerületi értekezletre való utazás
miatt. Be nem jelentett ok miatt maradtak el: Papolczy Károly, Dobos Jó-
zsef, Kálmán Sándor, Király Gyula, Kató Béla, Szobonya József, Szabó
Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Varga Zsigmond.

A megbízó levelek levéltárba tételnek. A távollevők okai méltányoltatnak. Azok, a kik elmaradásukat csak egyszerűen, minden okadatolás nélkül jelentették be, jövőre több figyelem tanusítására intetnek. A megjelent tagok az elől kitett sorrendben igazoltatnak.

83. sz. Esperes ur betérjeszti jelentését a mult gyűlés óta történt belhivatalnoki változásokról a következőkben:

Tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk óta a tanítói kar sorából egy szorgalmas és elismerésre méltó, jó sikerrel működő munkás férfiú költözött el a minden élők útján örök hazájába, hogy ott számot adjon sáfarkodásáról. E férfiú neve Nagy Gerzson garbolczi volt tanító. Küzdelemben fáradt teste találjon nyugalmat a pihentető sirban; égbe röppent lelke pedig vegye el égi hazájában érdemlett jutalmát. Helye még ez ideig betöltve nincsen.

Adorjánban Burai István III-ad éves tanítóképezdész, ki legközelebb Ómoroviczán (Bács-Bodrog vármegye) mint segédtanító működött, egyhangulag megválasztatott s ideiglenes minőségben megerősített tanítóvá.

Amaczon Szikszai Albert börvelyi igazolványos leánytanító választatott meg.

Batizra Dobos József derecskei segédkántor, kinek a debreczeni tanítóképző intézettől csak az I-ső évről van bizonyítványa, azon kötelezettséggel választatott meg ideiglenes tanítóul, hogy minden évben egy-egy évi tanfolyamról tegyen vizsgálatot.

Lázárba Jászai István halmi tanító választatott meg, de bizonyítványai mindez ideig nem terjesztettek be hozzám.

Méhtelekre Schiffner Lajos okleveles tanító Csekéből,

Kis-Hodosra Petyke Pál Nagy-Hodosról,

Sárközre pedig Erdős Endre okleveles tanító választatott meg.

Az itt felsorolt s különböző egyházakban megválasztott tanítók közül azokat, kik oklevéllel nem birnak, ideiglenes, az oklevéllel birókat pedig rendes tanítókul elismertem s helyökön megerősítettem.

Köztudomásra hozom továbbá, hogy a *sárközujlaki egyházban* rég óta üresen álló lelkészi állomásra Szabó Károly *karádi* helyettes lelkész lett egyhangulag megválasztva s általam megerősítve, ki már egy idő óta a hivek közmegelegedésére végzi lelkészi teendőit.

Rozsályból azonban a lelkész eltávozott, s most helye üresen áll.

Esperes ur jelentése tudomásul vétetik. Néhai Nagy Gerzson tanító emlékére közgyűlésünk is áldást mond. Az új tanítókra és sárközujlaki új lelkészre vonatkozó esperesi intézkedéseket jóvá hagyja és megerősíti. A rendes minőségű belhivatalnoktársakat egyházmegyénkbe bekebelezi és szívélyesen üdvözli s megkezdett foglalkozásukra Isten áldását kéri.

84. sz. Az esperesi jelentés tudomásra hozza, hogy az egyházmegyei állami elemi iskolákban a vallástani vizsgálatok, Avas-Vámfalu kivételével, mindenütt egyházmegyei kiküldött jelenlétében tartattak meg az iskolai év végén. Az avasvámfalusi lelkész azonban oly későn értesítette az esperesi hivatalt, hogy egyházmegyei képviselő kiküldésére már idő nem volt. A vizsgálatokon jelen volt kiküldöttek jelentései az eredményt több-kevesebb észrevétellel kielégítőnek mondják, mely jelentések egyzsersmind a gyűlésen fel is olvastattak.

Közgyűlésünk e jelentéseket tudomásul veszi. A vallás-tanító lelkész urakat s különösen a vámfalusit, utasítja, hogy a vizsgálat határnapjáról jó idejében tegyenek jelentést esperes urhoz. Továbbá elrendeli, hogy az imádságok tanítására, meg az egyházi éneklésre kiváló gondot fordítsanak, úgy hogy ha netalán a lelkész maga nem tudna éneklést tanítani, gondoskodjék oly módozatról, mely szerint a kántor végezhesse az ének tanítást.

85. sz. Tudomására hozza esperes ur a közgyűlésnek, hogy a *kölcsi* egyház temploma tetőzetének kiigazíttatása czéljából 300 frt, az *amaczi* temploma és tornya javítására szintén 300 frt, a *krassói* adósság törlesztésére 200 frt, az *apai* istálló és magtár javításra 250 frt. az *udvari* pedig temploma felszerelésére 400 frt kölcsön felvételére kért és kapott tőle engedélyt.

Jelentése helyeslő tudomásul vétetik. A kölcsönkérő egyházak saját érdekében figyelmeztetnek, hogy adósságaikat, mi-helyt lehetséges lesz, törleszteni igyekezzenek. E határozat pedig felsőbb jóváhagyás végett a főliszt. egyházkerületre felterjesztetik.

86. sz. Jeleni továbbá esperes ur, hogy a folyó év márczius havában tartott egyetemes konvent 74. sz. a. határozatával egyházmegyénkben 32 évi időtartamra a *misztótfalusi* egyháznak iskolaépítésre 700 frt, a *sárközujlakinak* templomjavításra 1000 frt, a *nagykölcsinak* új templom építésre 3000 frt tőkesegélyt utaltványozott, mely segélyek előzetesen bekért nyugtatványok mellett már ki is osztattak.

Örvendetes tudomásul vétetik, s esperes urnak és általa a főbb egyházi hatóságoknak a többi tőkesegélykérő egyházak is becses figyelmébe és pártfogásába ajánlatnak.

87. sz. Esperes ur jeleni, hogy egyházmegyénkben az ötöd éves tanítói korpótlékért folyamodó egyházak közül idáig csak három nyert értesítést az illető szakminisztériumtól a korpótlék kiutaltványoztatása felől a püspöki hivatal útján, névszerint az *ombodi*, *pálfalvai* és a *homoki*. Az ombodi tanító kap a folyó év okt. nov. és decz. hónapjaira 12 frt 50 krt, azután pedig öt évre évenként 50 frtot; a pálfalvai a folyó évre 12

frt 50 krt, a jövőre csak 33 frt 33 krt; a homoki hasonlóképen. A több egyházak még eddig vagy nem kaptak semmi értesülést, vagy a vármegyei közigazgatási bizottság útján, a korpótléknak saját erejükből való fedezésére utasítottak, mint pl. az apahegyi szegény kis leányház, melynek segélyre méltó volta pedig általánosan ismerefes, sőt magából abból a körülményből is nyilvánáságos, hogy tanítója rendes fizetését csak állami segítség igénybe vétele mellett bírja kiszolgáltatni.

Egyházmegyei közgyűlésünk a legmélyebb fájdalommal értesül a tanítói korpótlékok ügyében törvényes alapon jó reménnyel felterjesztett kérvények valóban szomorú sorsáról. Mert hogy az egyházmegyénkből benyújtott 20 kérvény közül csak 3 érdemelt volna figyelmet, s azok közt is csak egy lett volna a törvény kívánalma szerint elintézendő: azt semmi törvényes jogfelfogásból, vagy okszerű gondolkozásból nem vagyunk képesek kimagyarázni, megérteni és elismerni.

A mi egyházaink ugyanis kivétel nélkül mind szegények arra, hogy egy tudtok és akaratjok nélkül reájok parancsolt új terhet az egyházi és iskolai adózás sulya alatt már most is roskadozó hivek vállalai megbirhassanak. Ennek kétségtelen bizonyossága lehet a magas minisztérium előtt az a körülmény, hogy legtöbb helyütt a rendes tanítói fizetés kiegészítését is csak állami segély mellett eszközölhatték, a mi a beterjesztett költségvetésekből nyilván látszik. Azok a visszautasított egyházak pedig, melyekről a miniszteri leirat azt állítja, mintha a korpótlékokat megbírnák, olyan fizetést adnak a magok ereje tulságos megfeszítésével tanítóiknak, mely mellé a korpótlék felérne ugyan, de okvetlenül nem szükséges; úgy hogy azt az arról intézkedő törvény csakis oly feltétellel ígérhette meg, ha az állam fogja fedezni, mert a törvényhozásnak nem lehetett célja az iskola fentartó egyházak közül éppen azokat robbantani szét, melyek tanítóiknak tisztességes fizetéséről gondoskodni magánál az államnál is hűségesebben igyekeztek, de a folyton folyvást fokozódó tanügyi kívánalmak teljesítése közben az egyenlőtlen verseny terén, anyagi erejükből immár végképpen kimerültek.

Nem találunk azért egyéb megfajtési módját az alapos kérelmek visszautasításának, mint azt, hogy a folyamodványok mellékleteit nem tekintették oda fenn gondosan át, s a hol az egyházi költségvetésben talán deficit nem mutatkozott, ridegen megtagadták az állami segélyt, mire mindenik kérelmező törvényes joggal számíthatott.

Ennélfogva egyházmegyei közgyűlésünk felkéri és meg-

bizza esperes urat, hogy Gergely Károly és Sinka Lajos tanügyi bizottsági tagok közre működésével szedje össze a kedvezőtlen válaszsíval visszautasított korpótléki kérvényeket, s rámutatván a visszautasítás állítólagos okának a valóságtól és a törvény bevallott céljától nagyon is eltérő voltára, terjeszszé fel azokat a főtiszteletű egyházkerületre, tisztelettel kérvén, hogy a főtisz. egyházkerület hathatós felszólalása és nagybecsű közbelépése által legyen kegyes azoknak kedvezőbb elintéztetését akár közvetlenül, akár az egyetemes konvent útján a magas kormánynál kieszközölni.

88. sz. A református lelkészi árvaház lehető felállítása érdekében a főtiszteletű egyházkerület 66/1898. sz. a. közlött küldöttségi véleményre egyházmegyénk, a nagybányai lelkészi kör értekezletének s egy e végre kinevezett három tagu bizottságnak javaslatát elfogadván, a következő észrevételeket terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületre:

1. Bármennyire méltányoljuk is az erdélyi egyházkerület igazgató tanácsának egy országos református lelkészi szeretetház létesítésére irányzott törekvését: mégsem tartjuk sem kivihetőnek, sem célhoz vezetőnek azt a tervezetet, mely erre vonatkozólag az egyetemes konventhez beterjesztetett s onnét az erdélyi egyházkerülethez leküldetett, de az erdélyi egyházkerület közgyűlése sem fogadta oly lelkesedéssel, hogy megvalósulása felől alapos reményt táplálhatnánk; mert nem látszik valószínűnek a többi egyházkerületek készséges hozzájárulása; sem a szeretet nyilvánulásának nem mondható a szegény lelkészek országszerte folyamatba tétetni javasolt megadóztatása. Sokkal célszerűbb lenne ennél, ha minden egyházkerület állítana magának tehetsége és belátása szerint lelkészi árvaházat.

2. A mi a tiszántúli egyházkerületi küldöttség azon javaslatát illeti, hogy az internátussal rendelkező debreczeni és máramaroszigeti gymnasiumokban igyekezzünk a lelkészi árva fiukat neveltetni, ahoz egész készséggel hozzá járulunk. Nevezetesen felajánljuk, hogy egyházmegyei gyámintézetünk minden lelkészi árva után fizetni fog, az országos gyámintézetből részökre járó 50 frt. pótléka képpen, 25 frtot, azon esetben, ha az eddigi 577 frt. államsegély gyámintézetünkötől valami más célra el nem vonatik.

3. Minthogy a gymnasiumi tanulók illetén gondozása által a lelkészi árvák óhajtott segélyezésének és jó irányu neveltetésének nagy célja egyáltalában nem érhető el teljes mértékben; mert vannak és lesznek olyan árvák is, kik apa, anya nélkül maradvá hanyattatnak a nagy világban, vagy olyan leányok,

kiket tanítónőkké vagy diakonisszákká kiképeztetni érdekében állana az egyházkerületnek: ennél fogva indítványozzuk, hogy állítson fel a tiszántúli egyházkerület minél előbb egy lelkészi árvaházat, melynek létrehozása, ha talán nehéznek látszik is, de nem lehetetlen. Alapjául szolgálhatna pl. az a 8000 frt. államsegély, a mi eddig a főiskolai építkezésre évenként visszatartott, vagy más efféle közjövedelem. Az egyházmegyék is tehetnének s valószínűleg tennének ily nemes célra tőlök telhető alapítványozást, vagy évenkénti ajánlatokat. Egyes jobb módu hitsorsosok tevékeny támogatására is remény lehetne. A mi egyházmegyénk részéről előlegesen tudathatjuk, hogy lelkészi gyámintézetének újabb alapszabályaiban már különben is úgy intézkedett, hogy a mostani segélyre jogosult özvegyek és árvák kihaltával a lelkészutódok rendelkezésére bocsátandó 8000 frton felül megmaradó összegnek egy negyed része, a mi, számításunk szerint, elég jelentékeny lesz, egy lelkészi szeretetház vagy árvaház javára legyen fordítandó.

89. sz. A máramarosszigeti ev. ref. lyceum felügyelő gondnoksága a végett keresi meg egyházmegyénket, hogy a lyceum főépületében korszerű berendezéssel felállított tápintézetét és internátusát pártolni s a lehető segélyezésben részesíteni sziveskedjék, annyival inkább, mert a nevezett internátus célja a szegény református belhivatalnokok fiait és különösen árváit lehetőleg a lelkészi pályára alkalmasosokká nevelni.

Egyházmegyénk a berendezett tápintézet és internátus célját a hazai református egyház jelenlegi viszonyaira és jövőjére nézve nagy fontosságúnak tartván, annak pártolását tőle telhetőleg előmozdítani igyekszik. Nevezetesen ígéretet tesz és kötelezettséget vállal arra nézve, hogy a nevezett tápintézetben én internátusba egyházmegyénk kebeléből fölveendő lelkészárva után az országos gyámintézetből részökre járó 50 frton kívül még szükséges 30 frtot az egyházmegyei lelkészi gyámintézet pénztárából mindaddig fizetni fogja, míg az egyházmegyei gyámintézetre eddig nyert 577 frt. államsegély felett a lelkészi árvák érdekében rendelkezhetik, de annak netaláni elvonatása esetén, fájdalom, nem lenne módjában e jótékonytárgyat gyakorolni, valamint a támogatásnak egyéb módját felajánlani sem engedik meg nagyon korlátolt anyagi viszonyai.

90. sz. A nagybányai lelkészi kör értekezletének f. évi szeptember 1-sőjén kelt javaslata folytán:

Egyházmegyénk teljes tisztelettel kéri a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a debreczeni és szatmári felsőbb leányiskolákat tanítónőképezdékké kifejleszteni vagy legalább az egyiket

tanítónőképző intézettel összekötni minél előbb méltóztassék, mert a református leányok, kik tanítónői pályára szándékoznak lépni, kénytelenek a róm. kath. zárdákban keresni neveltetésüket, holott azokban rájuk nézve mind vallási, mind nemzeti tekintetben veszedelem rejlik.

91. sz. Papoleczy Károly szatmárhegyi lelkész jelenti, hogy egyházmegyei közgyűlésünk f. évi 35. és 36. sz. a. határozata értelmében a szükséges két tanítói állás létesítését kérelmezni mind a szatmárnémetii városi tanácsnál, mind a királyi tanfelügyelőségnek megkísérlette, de a nevezett városi tanácstól olyan elutasító végzést nyert, mely szerint a város új tanítói állást nem szervezhet, mert egyfelől anyagi viszonyai nem engedik, másfelől meg az összes elemi iskolák államosítását tette folyamatba, minek eredménye még függőben van; a kir. tanfelügyelőség pedig még eddig semmi választ nem küldött.

Egyházmegyei közgyűlésünk e jelentést tudomásul veszi, s a szükséges tanítói állások felállíttatásának ügyét a kir. tanfelügyelőség buzgalmába ajánlja.

92. sz. Kőszegremetéről Cseh János és társai 91-en azért folyamodnak, hogy az 1896-ban megállapított belhivatalnoki díjlevelek helyett igazságosabb osztályozáson alapuló új díjlevelek készíttetése végett küldjön ki hozzájuk küldöttséget az egyházmegye.

Egyházmegyénk, noha a nem régen készült díjlevelek szerint megállapított osztályozást az ottani viszonyokhoz alkalmazottnak tartja és felbolygattatni nem óhajtja: mindazáltal, tekintve a folyamodó egyháztagok nagy számát, a kedélyek lehető megnyugtatósa céljából, Szél György és Böszörményi Zsigmond urakat a helyzet megvizsgálása s esetleg a netalán szükségesnek látszó teendők javaslatba hozása végett a kőszegremetei egyházba kiküldi.

93. sz. Esperes ur tudomásra hozza, hogy a mikolai református egyházban a felekezeti iskolának a községibe való beolvasztására törekvő mozgalom indult meg, s ennek bizonyosságául felmutatja Szatmár vármegye közigazgatási bizottságának 1732/1898. szám alatti határozatát, mely szerint a községi előljáróság világosan arra utasíttatik, hogy a református egyház iskolai épületét örök haszonélvezeti vagy örök tulajdoni joggal szerződés kötése mellett vegye át, miután az egyházi közgyűlés azt már felajánlotta, s ez ajánlat megtételére a közgyűlés egy 1869-ben 21717. sz. a. kelt miniszteri rendelet értelmében illetékes volt.

Közgyűlésünk méltó megütközéssel értesül egyfelől arról, hogy a mikolai egyházközség ily fontos ügyben az egyházi felsőbb hatóságok tudta és jóváhagyása nélkül akart eljárni, másfelől arról, hogy a vármegyei közigazgatási bizottság elegendő-

nek tartotta volna az iskolai telek és épület átadása felől az örök haszonélvezeti vagy örök tulajdonjogi szerződést csupán csak az egyházközségi közgyűléssel megkötni. Hiszen tudva van országszerte, hogy az egyes egyházközségek vagyoni ügyei a főbb egyházi hatóságok ellenőrzése alatt állanak, elannyira, hogy pl. nálunk reformátusoknál csak egy talpalattnyi föld sem idegeníthető el jogérvényesen, ha arra az egyházmegye és egyházkerület engedélyt nem ad. Hogyan lehetne hát ezeknek kikerülésével örök tulajdonképpen átadható egy iskolatelek és épület?

Annálfogva egyházmegyei közgyűlésünk ezennel kijelenti, miszerint a mikolai ev. ref. felekezeti iskola eddigi jellegét ezutánra is fenn kívánja tartani. Az iskola átadása felett tanácskozó egyházi közgyűlést az iskolafentartás szép jogáról való lemondásra illetékesnek nem tekinti. Azt a hivatolt magas miniszteri rendeletet az azóta alkotott törvényekkel és törvényes gyakorlattal összehangzásban levőnek nem tartja. A mikolai ev. ref. egyházat tehát felekezeti iskolája fentartására utasítja, annyival inkább, mert a fentartási terheket az egyház anyagi ereje még megbirja.

94. sz. A mikolai belhivatalnoki díjlevelek összehasonlításával megbízott, küldöttség tagjai, Molnár Lajos és Helmeczy József tanácsbírák, jelentik, hogy több nemű akadályoztatásaik miatt már két kitűzött határidőt nem tarthattak meg, minélfogva halasztást kérnek.

Közgyűlésünk méltányolván a fenforgó nehézségeket, a munka végzésére haladékot ad, remélvén, hogy a jövő gyűlésre az eredmény már biztosan meglesz.

95. sz. Sinka Lajos krassói és Vincze József földesi tanító urak az elemi iskola II. osztálya számára már megjelent s a III. osztály számára megjelenendő Olvasókönyveiket egyházmegyénk szíves pártfogásába ajánlják.

Amennyiben egyházmegyénk folyó évi tavaszi közgyűléséből 22. sz. a. határozatát a főtiszt. egyházkerületre már felterjesztette, s a szóban levő Olvasókönyveknek az egyházkerületi tanácsok közé leendő felvételét, meleg ajánlata kíséretében, indítványba hozta, jelenleg nem tehet egyebet, mint hogy e két jeles tanító ur nevezett műveit az egyházmegyebeli elemi iskolák II. és III. osztálya számára használatba vétel végett, ujlag ismételve, ajánlja az egyházak és tanítók figyelmébe.

96. sz. Kecskeméthy László mezőturi tanító levele az általa kiadott Természetrajz ügyében

A 23/1898. sz. alatti határozattal már kedvező elintéztetést nyervén, további intézkedésre e tárgyban szükség nincsen.

97. sz. A görbedi leányegyház előjárósága részéről Szabó József lelkész és Angi György gondnok jelentik, hogy Angi János egyháztag 40 frt 2 kr. kamat hátralékát mindeddig nem fizette be.

A jelentést egyházmegyei közgyűlésünk a további törvényes lépések megtétele végett az egyházmegyei ügyésznek kiadja.

98. sz. Olvastatott Sátor Dávid e. m. könyvtárnok jelentése, mely szerint az egyházmegyei lelkészi könyvtárnak a 11/1898. sz. a. határozatban elrendelt kiselejtezése a színérváraljai részen megtörtént. Bent maradt a könyvtárban 278 darab. Kiselejteztetett vagy elveszett 88-nál több darab, melyek a jelentés mellé csatolt rovatos ivben elő vannak számlálva. A mikolai részen még a kiselejtezés munkáját nem végezte el az oda ki-nevezett küldöttség vagy legalább jelentést nem küldött be róla.

A heterjesztett jelentés alapján egyházmegyei közgyűlésünk a bekötendőknél jelzett 29 db. könyv újra köttetését elrendeli. Azokat a lelkésztársakat, a kiknél még eddig be nem küldött könyvek vannak kinn, a náluk levő könyv minélelőbbi beküldésére azzal a kijelentéssel szólítja fel, hogy a kikre valamelyik könyvnek önkényesen magoknál való tartása vagy elvesztése rábizonyulna, azok számlájára a könyvtárnok új könyveket fog beszerezni, mert egyesek hanyagsága vagy könnyelmű gondatlansága miatt a közvagyonnak olyatén károsodását, mint a minőt a jelentés feltüntet, kárpótlás nélkül hagyni nem lehetséges. Végre fölhatalmazza közgyűlésünk a könyvtárnokot, hogy mikor a kiselejtezés a mikolai részen is megtörténik és a meglevő könyvszekrények a könyvek befogadására elégteleneknek találtnak, új szekrény beszerzéséről gondoskodják. A kiselejteztetett könyveket pedig kísértse meg, valami módon lehetőleg értékesíteni s az értékesítés eredményéről vagy a hiányzó könyvdaraboknak még mindig remélhető előkerüléséről a jövő gyűléshez tegyen jelentést.

99. sz. Olvastatott Szobonya József batizi lelkész kérelme, melyben eldöntetni kéri azt a kérdést, hogy vajjon az idei szénatermés a tanítói kaszállóról néhai Török László tanító özvegyét illeti-e, ki szept. 24-ikéig törvény szerint az egész tanítói fizetést kapja? vagy az új tanító Dobos József részére adandó-e ki annak $\frac{1}{3}$ része, kinek fizetési jogosultsága csak szept. 24-ikén kezdődik? Az új tanítónak ez az igénye azon a szabályzatban alapulna, mely szerint a belhivatalnok a haszonvétele alatt álló földbirtoknak csak két harmadrészét használhatja, egy harmadrészt pedig ugarban tartozik hagyni, s a kérdés lényege voltaképpen az, hogy vajjon a kaszálló ez alá a szabály alá tartozik-e?

Egyházmegyei közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy

a kaszálló a szántóföldektől különböző használati szabály alá esvén, a szóban forgó széna termés egészen az özvegy tanítónét illeti.

100. sz. Olvastatott a szárazberki egyháztanácsnak folyó évi augusztus 28-ikán 11. sz. a. kelt határozata, mely szerint Szabó László ottani egyháztagot azon kérelmével, hogy fiáról, Szabó Gyuláról, a rávetett egyházi adó vétenessé le, elutasította, mert tudomásával bír annak, hogy Szabó Gyula atyjától külön annyi földbirtokkal rendelkezik, a mennyiben az idén, Istennek hála, 45 métermázsa búzája termett, s ennek alapján a legtöbb egyházi adót fizetők közé kellett őt sorozni.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szárazberki egyháztanács határozatát indokoltnak s a lelkészi díjlevél alapján állónak találván, helyben hagyja és megerősíti.

101. sz. Szél György avasujvárosi, Ferenczy Imre krassói, Papoleczy Károly szatmárhegyi és Gergely Károly nagybányai lelkészek beterjesztik a gondozásuk alatt álló missziói körökben végzett munkálkodásukról szóló jelentéseiket.

Egyházmegyénk a jelentések tartalmát tudomásul vévén, mindenik jelentést felterjeszti az egyházkerület misszióügyi bizottsághoz.

102. sz. Az egyházmegyei közpénztárnok múlt évi számadásának megvizsgálásával foglalkozott bizottság beterjeszti a folyó 1898-ik év aug. 15-ikén Pettyénben tartott gyűlésének jegyzőkönyvét következőkben:

»A számadás szerint bevétel volt, az egyházkerületet illető pénzekből 680 frt 71 kr., kiadás 559 frt 99 kr., pénztári maradvány 120 frt 72 kr.

Az egyházmegyét illető pénzekből bevétel volt 2697 frt 61 kr. (ebben azonban már benne foglaltatik az egyházkerületi pénzeknél kitüntetett pénztári maradvány, a 120 frt 72 kr.) kiadás volt 2050 frt 27 kr., pénztári maradvány 647 frt 34 kr.

Vagyoni állapot 3339 frt 73 kr.

Hátralék 306 frt 61 kr.

Letétek 214 frt 65 kr.

E szerint az egyházmegye összes vagyona 4293 frt 68 kr. természetesen a letéteken kívül.

Megjegyzi bizottságunk, hogy a kötvények átvizsgálása alkalmával arról győződött meg, hogy azok nagyobb részben régiek s kellő biztosítékkal nem bírnak, a legtöbbben kezesek sincsenek s ennél fogva a behajthatóság veszélyeztetve látszik lenni, miért is véleményezi a bizottság, hogy minden kötvény megújíttassék, illetve váltóval kicseréltesse, önként értetvén, hogy úgy a kötvények, mint a váltók kellő biztosítéku kezesekkel ellátandók. A 100 frton felüli összegeket bizottságunk betáblázandóknak véleményezi, sőt azt tartaná leghelyesebbnek, ha az egyházmegye összes közpénztári vagyona a nagybányai takarékpénztárban helyeztetnék el.

A számadást, miután minden tekintetben helyesnek és pontosnak találtuk, helyben hagyjuk s a pénztárnoknak a lelkiismeretes vezetésért köszönetet szavazunk s a számadás terhe alól a szokott fentartással felmentendőnek véleményezzük.

Böszörményi Sándor
bizottsági elnök.

Kálmán Sándor
biz. tag.

Vajda Mihály
jegyző.

Egyházmegyei közgyűlésünk a beterjesztett jegyzőkönyv tartalmát helyben hagyó tudomásul veszi s a számadással és mellékleteivel együtt irattárba tételni rendeli. A közpénztárnoknak lelkiismeretes és pontos pénzkezelésért, valamint a bizottságnak gondos, figyelmes munkálkodásáért elismerést és köszönetet szavaz. A pénztárnokot a lefolyt 1897-ik évre vonatkozólag a további számadás terhe alól a szokott fentartással felmenti. Egyzersmind a vizsgáló bizottság javaslatait elfogadván, határozatilag kimondja, hogy minden kötvény ujittassék meg, illetőleg váltóval cseréltessek ki, s mind a kötvények, mind a váltók kellő biztosítéku kezesekkel láttassanak el, a 100 frton felüli tartozások betáblázással biztosittassanak és igyekezzék a pénztárnok úgy intézni munkálkodását, hogy a közpénztár minden vagyona lehetőleg takarékpénztárba helyeztethessék el.

103. sz. A színérváraljai egyház engedélyt kér arra, hogy részben használatban levő temetője kipótlására a színérváraljai 295. sz. tjkv. 513. és 1668. hr. számai alatt gróf Teleky Irén, Bella, Blanka és Emma tulajdonát képező s a temető helyiség növelésére egyedül lehető 5 kath. hold és 325 □-öl terjedelmű szomszédos területet 1300 frt becsárban megvehesse, s ez ingatlan vételárába a kezelése alatt levő s eddig takarékpénztárilag kezelt »Benkő György-féle építkezési célra tett 1000 frtos alapítványt« és »Szőlődézsma váltásági tőkéjéből« 300 frtot befektethessen.

A mennyiben az egyházmegye részéről felkért felülvizsgáló bizottság, Gergely Károly és Böszörményi Sándor tanácsbírák, véleménye szerint a vásárlás az egyház részére előnyös, mert nemcsak hogy a kibővítésre szorult temetőt csakis ez uton lehet növelni, s már ez okból is vétek volna elmulasztani a terület megszerzését, de a vételár takarékpénztári jövedelmét már jelenlegi állapotában is biztosítja, a mi a jövőben még a gyümölcsössé alakítható rész beültetésével növelhető is lesz: egyházmegyei közgyűlésünk megengedi, hogy a színérváraljai egyház a színérváraljai 295 sz. tjvk. 513 és 1668 hr. számai alatt levő birtokot a kezelése alatt levő néhai Benkő György által »építkezési célra« tett 1000 frtos alapítvány és »szőlődézsma váltásági« tőkéjéből 300 frtnak felhasználásával megvehesse azon

kötelezettség mellett, miszerint a megvásárlandó birtok jövedelmei — a temetőhöz csatolt rész kivételével — a vételárt fedezett tőkék céljaira lesznek fordítandók.

104. sz. A kispeskei egyház azért folyamodik, hogy miután templomának ujonnan leendő építtetésére még 1896-ban 3000 frt tőkesegélyt kért, mely kérelme az egyházmegyei közgyűlés 84/1896 sz. a. határozatában egész készséggel jóvá hagyatott, s a főbb egyházi hatóságok elé felterjesztetett; azonban mindeztől válasz nem kapott, holott a templomépítés igen sürgős: annál fogva tegye meg egyházmegyénk a szükséges lépéseket arra nézve, hogy ez a kellően indokolt és legrégebben kérelmezett tőkesegélyösszeg minél előbb kiadattassék.

Egyházmegyei közgyűlésünk elismeri és bizonyítja, hogy a kispeskei egyház hivatolt kérelme a főtiszteletű egyházkerülethez még 1896-ban felterjesztetett, honnét a tőkesegélyügyben kinevezett állandó bizottsághoz — az egyh. ker. jegyzőkönyvből láthatólag — 298/1896. sz. a. határozattal áttétetett; és éppen a miatt történt meg, hogy a múlt év folyamán készült táblázatba a tőkesegélyre igényt tartó egyházak közé Kis-Peleske már nem vétezt fel; mert mind maga a folyamodó egyház, mind az egyházmegye úgy vélekedett, hogy ügye a tőkesegély felett intézkedő bizottságnál talán éppen tárgyalás alatt lévén, újabban folyamodnia felesleges, a mennyiben a táblázatos összeírás nem a múlt, hanem a jövőre nézve követeltetett; s valószínűen az okozhatta, hogy míg más későbbben folyamodó egyházak kaptak segélyt, addig Kis-Peleske régibb folyamodványa elintézetlenül maradt, pedig egyházmegyénkből tulajdonképpen ez a templomépítendő egyház lett volna legelső sorban segélyezendő.

Mostan tehát egyházmegyénk a kis-peskei egyházra vonatkozó adatokat a tőkesegélyosztásnál irányadóul szolgáló táblázatos iven, a beadott folyamodvány és mellékletei kapcsolatában azzal a kérelemmel terjeszteni fel, hogy méltóztassék azt a másik táblázathoz hozzá csatolni és a kért 3000 frt tőkesegélyben legelső sorban ezt a folyamodó egyházközséget részesíteni.

105. sz. Szabó József egyházmegyei aljegyző, több nemű elfoglaltságára hivatkozva, közalapkezelői állásáról lemond.

Lemondását egyházmegyei közgyűlésünk nem fogadja el, s őt a közalapkezelésre továbbra is felkéri, mely felkérésnek ő engedve, megbízatását ez után is folytatni igéri.

106. sz. Szabó József aranyosmegyesi lelkészt az egyházmegyei elnökség Józsefházára felügyelő lelkészszé nevezvén ki, e kinevezetés bejelentetik.

Egyházmegyei közgyűlésünk e kineveztetést tudomásul veszi, s a felügyelő lelkész díjat egy évre 150 frtban Szabó József lelkész részére megállapítja s annak pontos kiszolgáltatására a józsefházai egyházközséget utasítja.

107. sz. Szabó József józsefházai felügyelő lelkész szóbelileg jelentést tesz az ottani gondnok több rendbeli eljárásának helytelen voltáról.

Egyházmegyei közgyűlésünk, mielőtt e tárgyban határozatot hozna, Sátor Dávid és Helmeczy József urakat a gondnok viselkedése felől részletes ismeret szerzés végett Józsefházára kiküldi, jelentések bevétele mellett.

108. sz. Józsefházáról az egyháztanács és közgyűlés azon szándékát jelentette volt be nagytiszteletű esperes urhoz, hogy új lelkészt és tanítót óhajt választani; de mielőtt ezt foganatosítaná, a belhivatalnoki díjlevelek helyett a régiek módosításával újakat akar készíteni és alkalmazásba venni. Esperes ur e szándék lehető megvalósítása végett egyházmegyei küldöttséget nevezett ki. A küldöttség Ferenczy Imre és Boros Zoltán személyében Józsefházán meg is jelenvén, a régi és újonnan tervezett díjlevelek tételei közt az összehasonlítást lelkiismeretesen megtette, s arról részletes és pontos jelentését folyó évi szept. 1-én beterjesztette.

Egyházmegyénk a beterjesztett küldöttségi jelentésből arról győződve meg, hogy a józsefházai hívek tetemes fizetésleszállítást akarnának az új díjlevelek útján eszközölni. amit a fennálló egyházi törvény nem enged meg, annál fogva a díjlevélváltoztatásba nem egyezik bele s a meglevő régi díjleveleket hagyja érvényben.

109. sz. Az Egyházi Törvénykönyv 427. §-ában ki lévén mondva, hogy »a rendes tanítók hivatalba lépések első alkalmával az egyházmegyei közgyűlés előtt az egyházalkotmányra s hivatásukból folyó kötelességeik teljesítésére esküt tesznek és erről bizonyítványt nyernek:«

Esperes ur e törvény végrehajtására s az e végett szükséges intézkedések megtételére fölkéri.

110. sz. Olvasztatott Csepregi István és 34 társa felsőbányai lakosok fellebbezése a felsőbányai Egyháztanácsnak folyó évi 49. sz. a. kelt határozata ellen, melyben a segédlelkési állás visszaállítását és a jelenben összezsátolt fitanítói állástól való elkülönítését kérelmezik.

A fellebbezés félretételével, az egyháztanácsnak a s. lelkész és fitanítói állás fenntartása, illetve összezsátolása tárgyában tett intézkedése, úgy a f. évi 49. sz. a. kelt határozata, indokainál fogva helyben hagyatik, annyival is inkább, mivel az egyháznak e tekintetbeni intézkedéseit a felsőbb egyházi hatóság is jóváhagyta s azok jogerősekké váltak.

De különben maga az egyház előjárósága sem zárkózik

el azon óhaj elől, hogy kedvező alkalom esetén a s. lelkész állást arra képesített egyénnel betölthesse. Sőt egyházmegyénk is segíteni kívánja az egyházat e szándékában, s e céljának lehető megvalósítása végett tisztelettel felkéri a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlést, hogy a felsőbányai egyház végvidéki helyzetét s úgy vallási, mint magyar nemzeti szempontból nagyon is veszélyeztetett voltát kegyesen tekintetbe véve, méltóztassék valami módon kieszközölni a főtiszteletű és méltóságos konventnél, hogy ez az őrállomási missziói hivatást teljesítő gyülekezet káplántartásra legalább 250 frtnyi segélyt nyerjen.

III. sz. Király Gyula mikolai lelkész kérelme az iránt, hogy az ellene folyamatba volt per vétessék újabb tárgyalás alá és az ellene vezetett végrehajtási eljárás a per ujtás érdemleges elbírálásáig függesztessék fel:

Miután egyházm. közgyűlésünk folyamodónak hason tárgyu kérelmére f. évi ápr. 22-én 77. sz. a. érdemleges határozatot hozott, a mely ellen folyamodó kellő időben jogorvoslattal élhetett volna, de a mennyiben az jogerőssé vált, jelen kérelem érdemleges tárgyalás nélkül visszautasittatik.

II2. sz. A főtszt. és mélt. egyházkerületi közgyűlés f. évi 232. sz. a. kelt határozata kapcsában visszaküldi a vámfalusi egyház előljárósága által Cseh Gyula és neje Mali Klára vámfalusi lakosoknak 300 frtért eladott s a vámfalusi 52. sz. tjkvbe 280 és 281 hrsz. a. felvett birtokok adásvevési ügyletére vonatkozó iratokat érdemleges betárgyalás és elintézés végett.

Annak kijelentésével, hogy az adásvevési ügyletet jóváhagyó határozat elmaradása csak tévedés volt,

A bemutatott adásvevési szerződésben foglalt, — az illetékes egyháztanács és közgyűlés által is elfogadott és az egyházmegyei küldöttség által az egyházra nézve előnyösnek ítélti eladási jogügylet közgyűlésünk által jóváhagyatik, s továbbá megerősítés véget a főtszt. és mélt. egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik.

A vámfalusi egyház előljárósága köteleztetik arra, hogy a befolyt vételárat, mint elidegeníthetetlen törzsvagyont elszámolás mellett szabályszerűleg kezelje.

II3. sz. A főtszt. és mélt. egyházkerületi közgyűlés f. évi 232. sz. a. kelt határozata kapcsában leküldi a vámfalusi egyház előljárósága által, Váradi Áron és neje Cseh Klára, ugyszintén Váradi Juliánna férj. Pető Zsigmondné vámfalusi lakosoknak 404 frt 50 krért eladott, s a vámfalusi 237. sz. tjkvben 697. hrsz. a., ugy a vámfalusi 51. sz. tjkvben 698. hrsz. a. felvett birtokok adásvevési ügyletére vonatkozó iratokat újabb betárgyalás és elbírálás végett.

A bemutatott adásvevési szerződésben foglalt, az illetékes egyháztanács és közgyűlés által is elfogadott, az egyházmegyei küldöttség által az egyházra nézve előnyösnek ítélt eladási jog-
ügylet közgyűlésünk által jóváhagyatik, s további megerősítés végett a főtiszt. és mélt. egyházkerületi közgyűlésre újból fel-
terjesztetni határoztatik.

A vámfalusi egyház előljárósága köteles a befolyt vételá-
rat, mint elidegeníthetetlen törzsvagyont, számadás mellett sza-
bályszerűen kezelni.

II4. sz. Olvastatott Molnár Lajos egyhm. tanácsbíró és küldött társá-
nak kimerítő jelentése, a homoki egyházban izgatások következtében fel-
merült zavarok lecsillapításáról s az egyházgondnoki állásnak választás ut-
jáni betöltéséről és az egyháztanács megalakításáról.

A jelentés tudomásul vétetik és a küldöttség eljárása jó-
váhagyatik; a megválasztott egyháztanács és gondnok megerősít-
tetik; a székkérdésben egyházmegyénk az egyházkerület állás-
pontjára helyezkedik. utasítván az érdekelt feleket, hogy az
általok használt székeket továbbra is használják.

II5. sz. Szabó József, mint a józsefházai egyház felügyelő lelkésze,
jelenti, hogy az egyház előljárósága Barkász Bálint volt lelkészüknek a
tanításért felszámított 31 frtot fizetni egyáltalában nem akarja, azon okból,
mert nevezett lelkész a tanítással épen nem foglalkozott.

A mennyiben a valódi tényállás és a követelés alapjául
szolgáló tényálladék sem az egy oldalu egyháztanácsi határo-
zattal be nem igazoltatott, sem a lelkészi jelentés arra bizony-
ságot nem nyújt: a dolog ily állásában a követelés megítélése
el sem bírálható, s jelentéstevő felügyelő lelkész megbizatik
annak kinyomozásával, hogy Barkász Bálint. volt lelkész tény-
leg a tanítóssággal foglalatoskodott-e vagy nem? s követelése
jogos-e vagy nem?

II6. sz. Józsefházáról Szarka Károly gondnok és társai az iránt ké-
relmeznek, hogy adósságaikat, melyekkel az egyháznak tartoznak, ne
kényteleníttessenek 1898. szept. 29-dikére egyszerre és mind befizetni,
miként azt Helmeczy József egyházmegyei ügyész ur, az egyházmegyei
közgyűlés 55/898. sz. végzésében nyert felhatalmazása alapján, megren-
delte, mert ez által magokat megkárosítanák, hanem engedtessek meg,
hogy tartozásaikat 4 év alatt egyenlő részletekben fizethessék le, kötelez-
vén magokat arra, hogy fenmaradó tartozásaikat mindenkor rendszeresen
kiállított váltóval biztosítják és 8 % kamatot fizetnek, mennyit egy taka-
rék pénztár sem ad.

Ezzel egyidejűleg olvastatott Helmeczy József ügyésznek és Szabó

József felügyelő lelkésznek a józsefházai egyház pénzügyeinek rendezésére vonatkozó jelentése.

Minthogy kérelmezők ön magok kérték a fenti határidő kitűzését, melyre összes tőke és kamattartozásaik befizetését megígérték, minthogy az ottani jó termés folytán a magok megrontása nélkül meg is felelhetnek ebbeli kötelezettségüknek; minthogy főképen a Józsefházán megszokott rendetlen pénzkezelés s az előjáróság e részbeni hanyagsága, sőt a felsőség iránti engedelmessége, valamint ennek következtében az adósságoknak némelyeknél nagy növekedése miatt, a pénzek elveszésének veszélye ma is fenfőrogoz: tekintettel fent megnevezettek jelentésére s az abban felhozott indokokra is, folyamodók kérelmökkel elutasítatnak, szigoruan meghagyatván, hogy összes tőke és kamattartozásaikat, fenti határidőre egyházmegyei ügyész ur kezéhez, különbeni beperesítés terhe alatt, okvetlen lefizessék.

II7. sz. A főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés 228/898. sz. végzésével vissza tette egyházmegyénkre, a jelentő iv másolatával leendő felszerelés végett, az egrii egyházközségnek egyházmegyei közgyűlésünk 27/98. sz. végzésével pártolólagoz felterjesztett azon kérelmét, melyszerint a Jelentő ivet aképoz kéri kiigazítatni, hogy a lelkészi hivatal jövedelme 664 frtről 530 frtra szállítassék le.

Miután a kérvényhez a Jelentő iv kívánt másolata csatolatott, az, összes mellékleteivel együtt, ujolagoz azon tiszteletteljes kérelemmel terjesztetik fel a főtiszteletű egyházkerületre, miszerint a kérelem értelmében a jelentő iv kiigazítását, a főt. és mélt. konventen, pártoló ajánlatával eszközözni méltóztassék.

II8. sz. Magos-Ligetről lelkész és több egyháztag panaszt terjesztett be esperes urhoz, melyben azt adják elő, hogy Kiss Gábor 1895-ben megválasztott egyházi pénzkezelő több évekről rendszeresen nem számolt, midőn pedig 1898. február 5-én rendszeres számadást terjesztett elő, 104 frt. pénztári hiány találtatott, melyet sem felmutatni, sem előadni nem akart, miért is őt hivatalától felfüggesztették. Ennek daczára Kiss Gábor, fondorkodó alattomos korteskedésével kivitte, hogy nemcsak pénzkezelőnek, hanem gondnoknak is megválasztatott, holott ilyen hivatalt fenti hibáján kívül azért sem viselhet, mivel ő benne semmi biztosíték nincs. Egyben nevezett pénzkezelő-gondnok ellen vizsgálat megejtését kérelmezik.

A panasz tárgyának megvizsgálására Molnár Lajos tanácsbíró és Patay László urak kiküldetnek, jelentésök bevaratván. Esperes ur pedig felhatalmaztatik, hogy a jelentés érdeméhez képest a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket megtehesse, s esetleg egyházmegyei ügyész véleményének meghallgatása után panaszlottat állásától is felfüggeszthesse.

119. sz. Az udvarii egyház, hivatkozva arra, hogy bár azon két év alatt, mióta felekezeti iskolájok megszűnt, befizették ugyan az egyház javára teljesen a régi tanítói buza és tengeribért; ámde ez az 5 %-os iskolai pót adó mellett oly elviselhetetlen teherként nehezedik az egyház híveire, különösen azok legnagyobb részére, a kiknek mindennapi kenyerök sines, hogy annak további fizetésére képtelenek; az uri osztályra pedig különösebben azért is igazságtalan és méltánytalan, a régi tanítói díj fizetése, mivel ők iskolai pótdadóban, annak már ugy is 4-szeresét fizetik; kijelentve továbbá azt, hogy a tanítói 12 hold földet az egyház javára művelni, magokat előkötelezik: tehát ez okok alapján az iránt kérelmez, hogy a tanítói buza és tengeri bér fizetésének kötelezettsége alól jövőre mentessenek fel a hivek.

Egyházmegyei közgyűlésünk méltányló figyelembe véve az udvarii egyház kérelmének indokait, különösen pedig az egyház közönségének azon kijelentését, mely szerint a tanítói 12 hold földet az egyház javára munkálni magokat elkötelezik s e buzgóságok és áldozatkészségök által az egyház részére a nehezen bevehető tanítói buza és tengeri bérnél biztosabb jövedelemet helyeznek kilátásba: a kérelemnek helyt ad s az udvarii egyház tagjait a tanítói buza és tengeri bér fizetésének kötelezettsége alól felmenti, de csak azon feltétel alatt és addig, mely szerint és a meddig a 12 hold tanítói földnek önként elvállalt művelését, javítását, bevetését, s a termények betakarítását ingyen és készséggel teljesítik.

120. sz. Udvariból az egyház előjárósága, egyháztanácsi és közgyűlési határozat melléklésével, beterjeszti a lelkész és gyülekezet között, a lelkészi buza és tengeri bér megváltására vonatkozólag létrejött egyességet, mely szerint a buzának köble 6 frttal, a tengerié pedig 4 frttal számítva fizettetnék ezentul lelkésznek. Egyszersmind ezen egyességnek a szokásos 5 évi időtartamra leendő megerősítését kérelmezi.

Egyházmegyei közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy az egyességben tervezett megváltási árak a vidékünkön rendes időben szokásos átlag áraknak megfelelelnek; tekintettel továbbá arra, hogy ezen pénzre való átváltoztatás folytán a lelkész fizetése nem leendvén kitéve az árhullámzásoknak, biztosabb és állandóbb lesz, az udvarii lelkész és gyülekezet közt kölcsönös megállapodás útján létrejött egyezséget a szokásos 5 évre jóváhagyva s megerősítve, megengedi, hogy a lelkészi buza és tengeri fizetés pénzre változtattassék s a buzának köble 6 frtjával a tengerié pedig 4 frtjával fiztessék a lelkésznek.

Mínthogy ez egyesség ellen felebbezés nem adatott be, e határozat jogerős.

121. sz. Az *Országos Ref. Egyházi Közalaphoz* segélyért folyamodó egyházak és lelkészek kérvényeinek átnézésével s elbírálásával foglalkozó bizottság tagjai, Balogh István, Böszörményi Sándor és Vajda Mihály, be-terjeszlik véleményes jelentésöket. Ennek alapján egyházmegyei közgyűlé-sünk a beérkezett kérvényeket, következő ajánlataival kísérve, terjeszti, fel a főtiszteletű egyházkerületre s általa a méltóságos konventre.

Közalapi segélyért folyamodnak:

a) Egyházak.

1. *Adorján* közszükségletei fedezésére kér 200 frtot.

Egyházmegyénk, tekintve a folyamodó egyházközség hivei-nak csekély számát és tűz által szenvedett tetemes károsodását, e különben is szegény egyházat 150 frt segélyre ajánlja.

2. *Aranyos-Medgyes* adósságtörlesztésre kér 200 frtot.

Mint más vallásu és nemzetiségű lakosság közt élő csekély népességű kis egyházat, ajánljuk mind a 200 frtra.

3. *Erdőd* fiókegyház imaháza felszerelésére és istálló, fáskamara meg-szekérszin építésére kér 300 frtot.

E hajdan hires, de a vallásüldözés szomorú korában tel-jesen elpusztult s csak a legújabb időben éledező szorgalmas kis gyülekezetet, a kért 300 frtnyi segélyre készséggel ajánljuk.

4. *Görbed* leányegyház új templomépítésből származott tulkiadása fedezésére 200 frtot kér.

Tekintve a kis leányegyháznak más vallásu és nemzeti-ségű lakosság közt a templomépítés által tanusított nemes buz-galmát, ajánljuk mind a 200 frtra.

5. *Garbólcz* közszükségei fedezésére kér 150 frtot.

Költségvetésében mutatkozó nagy hiánylatára való tekin-tettel, ajánljuk 100 frtra.

6. *Kak-Szentmárton* adósságtörlesztésre kér 300 frtot.

Adóssága templomépítésből származván s csekély számú hivei az idegen nemzetiségű lakosság közt önfentartási terhei-nek súlya alatt roskadozván, 200 frt segélyre méltónak tartjuk.

7. *Magosliget* templom-zsindelyezésre kér 100 frtot.

Közgyűlésünk, ismerve e kis egyház nagy szegénységét, mind a 100 frtra ajánlja.

8. *Méhtelek* a tanítói lakáson egy szoba, konyha és belső kis kamara építésére kér 300 frtot.

Mint csekély népességű, de szorgalmas kis egyházat. egy-házmegyénk 200 frt segélyre ajánlja

9. *Pettyén* közszükségei fedezésére kér 140 frtot.

Egyházmegyénk, mint csekély népességű, de tevékeny kis egyházat 140 frtra ajánlja.

10. *Szamos-Kőröd* adósságtörlesztésre kér 200 frtot.

Nagyon kevés számú hivei igen szegény állapotban és más vallású lakosság közt élván, segélyeztetni kérjük 150 frttal.

11. *Tiszta-Berek* tetemes adósságai némi törlesztésére 200 frtot kér.

Ismerve az egyház szánandó szegénységét s legközelebb a vizszabályozási költségekkel is nagyon megnehezedett sulyos helyzetét, segitendőnek tarjuk 150 frttal.

b) Lelkészek.

1. *Balogh István* kiskőcsi lelkész, fizetése csekély voltára, a legközelebbi három terméketlen év alatt felgyűlt adósságaira s leánya taníttatásának költségeire hivatkozva, 100 frt segélyért folyamodik.

Folyamodót egyházmegyénk, mint buzgó, erélyes lelki-pásztort, indokai alapján 80 frt segélyre készséggel ajánlja.

2. *Balajthy Károly* szamoskőrödi lelkész 150 frtnyi segélyt kér.

Mint egyházmegyénk egyik legkisebb egyházában népes családja fentartásának s gyermekei neveltetésének nehéz gondjával terhelt csekély fizetésű lelkész, 100 frt segélyre érdemes.

3. *Barkász Albert* méhteleki lelkész, fizetése csekélységére, népes családja fentartási gondjaira s különösen legnagyobbik fia gyógyíttatási költségeire, 100 frtot kér.

Indokaira való tekintettel, ajánlatik 80 frtra.

4. *Bodor Pál* tisztaberki lelkész csekély díjaztatására, sok károsodására, népes családjára s fia taníttatási költségeire hivatkozva, kér 100 frt segélyt.

Mint buzgó lelkészt és valóban nehéz családi körülmények közt élő tisztos családapát, 80 frtnyi segélyre nagyon érdemesnek nyilvánítjuk.

5. *Gál Péter* sárközi lelkész családi sulyos csapások következtében felszaporodott váltós adósságaira hivatkozva, 200 frt segélyért folyamodik.

Mint egyházmegyénk egyik legszegényebb, tehetséges és buzgó lelkészét, kit legközelebb egyik szép reményű fiának hosszas betegsége és szomorú halála, nemcsak szívbéli fájdalommal sujtott, hanem tetemes költségekre is kényszerített, 150 frtra ajánljuk.

6. *Hajdu Albert* udvarii lelkész, nagy szegénységét, rendkívül csekély fizetését, elemi csapások által szenvedett károsodását s 3 gyermek taníttatását hozva fel okul, 100 frt segélyt kér.

Egyházmegyénk, felhozott igaz indokaira való tekintettel, 80 frtra készséggel ajánlja.

7. *Kató Béla* amaczi lelkész, 100 frt segélyért nyújt be kérelmet.

Tekintettel hivatali buzgalmára, csekély fizetésére, gyermek-neveltetési gondjaira s terméketlenség és marhavész miatt szenvedett károsodásaira, mind a 100 frtot kérjük számára megadatni.

8. *Kiss Sándor* misztótfalusi lelkész 100 frtot kér.

Mint csekély fizetésből, szegény hivei közt, nehéz anyagi viszonyok sulya alatt élő, de missziószerű hivatását az oláhság közé ékelt községben s a hozzá tartozó szórványokban hiven teljesítő, buzgó lelkészt, egyházmegyénk mind a 100 frtra ajánlja

9. *Id. Kürthy Károly* garbólczi lelkész kér 100 frtot.

Mint igen elagott 79 éves szegény lelkészt, ki köztudomáslag nagyon szűk anyagi viszonyok közt él, készséggel ajánljuk 100 frtra.

10. *Melegh Albert* kőszegremetei lelkész, fizetése csekély voltára, két fia taníttatásának költségeire s népes családjá fenntartásának nehéz terhére hivatkozva, 100 frt segélyért folyamodik.

Felsorolt indokainál fogva melegen ajánlja az egyházmegye 80 frtra.

11. *Papp József* adorjáni lelkész, azon szomorú esetre hivatkozik, hogy összes aratási termése a cséglőgépnél biztosítatlanul elégett, sőt hiveinek nagy része is hasonló károsodást szenvedett, úgy hogy a lelkészi fizetést nem lesznek képesek beszolgáltatni. Erre való tekintettel tehát 400 frtnyi segítséget kér.

Egyházmegyénk fájdalmas részvétellel tesz tanuságot a véletlen tűz által okozott nagy csapásról, s a különben is szerény viszonyok közt élő szegény lelkészt 300 frtnyi segélyre ajánlja.

12. *Pásztor István* magosligeti lelkész kér 200 frt segítséget.

Tekintve 81 éves tisztes korát s ezzel járó erőtlenségét, valamint három tagból álló családjának nagy szegénységét s a terméketlen idő miatt szenvedett károsodásait, 200 frt segélyre ajánljuk.

13. *Szabó Károly* sárközujlaki ifju uj lelkész, arra hivatkozva, hogy különben is csekély fizetésének egyik részét, a föld jövedelmét, csak jövőre fogja élvezhetni, a meglevő rész pedig a megélhetésre abszolút elégtelen, 200 frt segélyért folyamodik.

Folyamodót, mint a kezdet nehézségeivel küzdő s valóban elégtelen kis fizetésre utalt lelkészt, egyházmegyénk 100 frt segélyre ajánlja.

14. *Szobonya József* batizi uj lelkész a hivatali földek haszonvételeinek hiányait sorolva elő, 100 frt segélyt kér.

Egyházmegyénk elismerve a pálya kezdetével járó nehézségeket, folyamodó részére 80 frt segélyt hoz ajánlatba.

15. *Vajda Mihály* pettyéni lelkész kér 120 frtot.

Tekintettel arra, hogy ez évben a lelkészi földek termése gyengén fizetett, mi miatt a költözködés nehézségein is átment új lelkész népes családjával nehéz körülmények közé jutott, 100 frt segélyre ajánljuk.

122. sz. A *Református Segélyegylet*hez folyamodó egyházak kérvényeinek átvizsgálásával foglalkozó bizottság, Balogh István, Böszörményi Sándor és Sinka Lajos, heterjeszti jelentését, mely szerint segélyért folyamodik 10 egyház.

1. *Adorján* tűz által szenvedett károsodására hivatkozik.
2. *Erdőd* fiók egyház építkezési költségre kér segélyt.
3. *Görbed* leány-egyház új templomépítési költségeire.
4. *Kis-Peleske* lelkészi lak javítására felvett kölcsön törlesztésére.
5. *Lázári* tanítói lak javításának költségeire.
6. *Méhtelek* építkezésből fennmaradt adósság fedezésére.
7. *Nagy-Hodos* építkezésből fennmaradt adósság törlesztésére.
8. *Sárköz* lelkészi lak javítás költségeire.
9. *Szamos-Kóród* lelkészlak javítására.
10. *Szalmár-Udvari* templomjavításból fennmaradt költségek fedezésére.

Egyházmegyénk, a bizottság javaslata alapján, a folyamodó egyházak kérvényeit, melyek többé-kevésbé teljes vagy hiányos felszerelésökkel, sőt önmagukban is méltán hivatkoznak ismeretes szegénységökre s a kért segély szükséges voltára, jó reménynyel és bizalommal ajánlja a főtisztelő egyházkerület kegyes figyelmébe.

123. sz. A *Rendkívüli esetekre fentartott államsegélyből* részesítetést kér 2 egyház, 7 lelkész és 1 tanító, kik mindannyian véletlen csapások miatt szenvedett károsodásukra s abból folyó nehéz helyzetükre hivatkoznak. Nevezetesen az *adorjáni* és *magosligeti* egyházak; *Barkász Albert* méhteleki, *Bottyán Pál* lázárii, *Gál Péter* sárközi, *Kócsi Péter* nagyhodosi, *Hajdu Albert* szalmár-udvarii, *Pásztor István* magosligeti, *Papp József* adorjáni lelkészek és *Szakál Károly* homoki tanító.

Egyházmegyei közgyűlésünk mindenik folyamodó kérelmét pártoló ajánlata mellett terjeszti fel a főtisztelő egyházkerületre.

124. sz. *Fizetéspótló államsegélyért* folyamodnak, a főtisztelő püspöki hivatal f. évi aug. 30-ikán 2079. sz. alatti felhívása értelmében, a következő csekély jövedelmű lelkészek: Balajthy Károly szamoskóródi, Balogh István kiskőcsi, Barkász Albert méhteleki, Bartók Károly patóházai, Bodnár János kakszentmártoni, Bodor Pál tisztaberki, Bottyán Pál lázárii, Dobos József uszkai, Gál Péter sárközi, Hajdu Albert szalmár-udvarii, Joó

Kálmán szárazberki, Kató Béla amaczi, Kiss Sándor misztótfalusi, Kócsi Péter nagyhodosi, id. Kürthy Károly garbólczi, Magoss Ferencz egrii, Meleg Albert kőszegremetei, Molnár Lajos kispeskei, Nagy Károly avasvámfalusi, Papolczy Zoltán apai, Papp József adorjáni, Pásztor István magosligeti, Szabó Károly sárközujlaki, Szentgyörgyi Zsigmond homoki, Szobonya József batizi, Tóth Dániel nagyköcsi, Vajda Mihály pettyéni, Varga Zsigmond kishodosi lelkészek.

Egyházmegyei közgyűlésünk mindenik folyamodó nehéz anyagi helyzetét ismerve, mindeniket pártoló figyelmébe és jóakaratába ajánlja a főtiszteletű egyházkerület és egyetemes konvent segélyosztó bizottságának, megjegyezvén, hogy ezen csekély jövedelmű lelkészek legtöbbször oly kisded egyházakban szolgálnak, hol úgy vallási, mint magyar nemzeti szempontból őrállói hivatást kell betölteniök.

Megjegyezzük végül, hogy két kis egyházunk, Józsefháza és Rozsály jelenleg lelkész nélkül van, de meglehet, hogy a segély kiosztás idejére már választanak lelkészt. Kérjük azért, ha lehetséges, ezeket is felvenni vagy legalább jövőre előjegyezni a segélyezendők sorába.

Közigazgatási bírósági ügy.

125. sz. Olvastatott Sárközy Ignác volt rozsályi, jelenleg parasznai lelkésznek esperes urhoz intézett kérelme, melyben, miután a közte és a rozsályi egyház közt, eltávozása folytán szükségessé vált leszámolás ügyében kölcsönös megegyezés nem jöhetett létre, intézkedést kér.

Ezzel kapcsolatban olvastatott Molnár Lajos tanácsbíró urnak, a ki mindkét fél meghívására, ez egyezség létrehozása végett, a helyszínén megjelent, az egész ügyet megvilágító következő jelentése és egyességtervezte:

Sárközy Ignác volt rozsályi lelkész 10 holdnál, mennyi őt jogosan illeti, többet vetett be őszivel, mint szintén bevetett a tavaszi földekből is, de beleegyezett abba, hogy a tavaszi vetésen kívül visszabocsátja az őszi vetésnek a 10 holdon felüli részét az egyháznak vagy a megválasztandó új lelkésznek azon köteleztetéssel, hogy egyik vagy másik fizesse az arra eső biztosítási díjat. Az egyháznak a vetés ugyan kell, de a biztosítási díjat fizetni nem akarja. Továbbá a volt lelkész elhasználta az esperes urtól felvett tőkesegélyt, de a mennyiben ez évben ápril. hó 24-ike után Rozsályban 1 és $\frac{1}{2}$ hónapot szolgált: a 600 frtra tehető évi fizetésnek ez időre eső s őt illető $\frac{3}{24}$ -ed részével — mely épen 75 frt — kívánja ez összeget kiegyenliteni; a 600 frtnak többi része fennmaradván az egyházi

nak vagy az új lelkésznek. Végre Sárközy Ignác volt lelkész tartozik az egyháznak 46 frt beruházási költséggel, melyet elődje átvállalt adósságának törlesztéseül az egyház részére kellene fizetnie. Ámde az egyház is tartozik Sárközy Ignácznak, az általa betérjesztett kimutatás szerint próvent és tandíjjal 22 frt 75 krral; utódja, esetleg az egyház tartozni fog neki az általa tett beruházásért 40 frt 5 krral, mely két összeg fedezni fogja a fenti 46 frt tartozást, még ha a tandíj követelésből levonatnék is azon gyermekek tandíjja, a kik a gr. kath. iskolába jártak, bár e levonás alig lehetséges, mert a rozsályi lelkész-tanító díját az iskolakötelesek tandíjja is képezi; és ha esetleg a Sárközy Ignác által felszámított beruházási költség lejjebb szállíthatnék is, beszédhető volna. — Ez lévén az ügy állása, említett tanácsbíró ur a következő egyességet ajánlotta:

Az előjáróság átveszi s az egyház javára behajtja a volt lelkész próvent és tandíjkövetelését s a befolyandó összeget a 46 frt törlesztésére fordítja s belenyugszik abba, hogy a 46 frtnak ezen felül fenmaradó része azon összegből fedeztessék, a mely volt lelkésznek az általa tett beruházásokért meg fog ítéltetni. Ez egyességi ajánlatot az előjáróság azon kijelentéssel nem fogadta el, hogy ők nem bajlódnak a próvent és tandíj behajtásával és elszámolásával s nem várnak míg volt lelkészüknek beruházási díjja megállapittatik, nekik csak pénz kell, a mi Sárközynek nincs.

Tartozik még volt lelkész az egyháznak 8 véka magtári búzával, melyet kiegyenlíteni — a cséplés megtörténte után — magát kötelezi.

Egyházmegyei bíróságunk hibáztatván s komolyan megrován a rozsályi egyház előjáróságát azon rossz akaratu viselkedéseért, melylyel a mindkét félre nézve teljesen méltányos — s volt lelkész által készséggel elfogadott — egyesség létrejöttét lehetetlenné tette, elhatározta a következőket:

1. A Sárközy Ignác volt lelkész által a 10 köblös s ötöt illető őszi vetésen kívül visszabocsátott termésre eső biztosítási díjat az egyház tartozik megfizetni.

2. A volt lelkész által felvett és elhasznált 75 frt tőke segély az 1 és fél hónapi szolgálata után őt jogosan megillető 75 frttal kiegyenlítettnek vétetik.

3. Az egyház előjárósága felelősség terhe alatt utasittatik hogy a 22 frt 75 kr. próvent és tandíjhátralékot haladéktalanul hajtsa be s volt lelkész 46 frt tartozásába, az ő javára, számolja el. Azon gyermekekért is, kik a gör. kath. iskolába jártak, tartozik az egyház a tandíjjat megfizetni, bevévén azt az illető szüléktől.

4. Annak elbirálása, hogy Sárközy Ignác volt lelkész mennyi beruházási kárpótlás illeti, a beruházási szabályok 12. §-a értelmében becslőbizottsági eljárásra utaltatik; felkérteván

esperes ur, hogy mindkét érdekelt felet hívja fel egy-egy becslőbizottsági tag választására, a harmadik tagot pedig a maga részéről nevezze ki. E becslőbizottság ítélete folytán előálló különbözetet az illető hátrányban levő köteles lesz megfizetni a másik félnek.

126. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésére a jegyzőkön kívül Szél György és Sátor Dávid tanácsbírák kéretnek fel.

A tárgysorozat ki lévén meritve, s fegyelmi ügy tárgyalására szükség nem lévén, esperes ur a közgyűlést, Isten áldásának kívánása mellett, a jelenlevők kölcsönös jó kívánatai közben berekeszti.

A 82—109. és 121—124. számokat jegyzette Gergely Károly.

A 110—115. » » Torday Imre.

A 116—120. és 125—126. » » Szabó József.

Hitelesítettett

Szatmáron, 1898. okt. 19.

*Sátor Dávid
Szél György.*

FÜGGELÉK.

A nagybányai ev. ref. egyházmegye lelkeszi
gyámintézetének alapszabályai.

I. RÉSZ.

Czim, pecsét, fenhatóság, az intézet czélja, tagok,
tartama, kilépés.

1. §.

Czim, pecsét.

Az intézet czime és pecsétjének körirata: »A nagybányai ev. ref. egyházmegye lelkeszi gyámintézete.«

2. §.

Fenhatóság

Az intézet a nagybányai ev. ref. egyházmegye fenhatósága alatt áll, és annak erkölcsi támogatásába ajánlja magát.

3. §.

Czélja.

Czélja az intézetnek az 1895. év végéig részvényessé lett lelkésztársak halála után azok özvegyei s kiskorú vagy nyomórék árváinak pénzsegélyt nyújtani évenként, ugyszinte ameddig az egyházmegye vagy az egyetemes egyház által a lelkeszi nyugdíj kérdése megoldást nyerhetne, a szolgálatra képtelen lelkészeknek mint tagoknak segélyezése.

4. §.

Tagok.

Az intézet az országos gyámintézet életbeléptetése folytán bezárt intézménynyé alakul át s így új tagokat többé nem vesz fel. Tagjai egyedül csak azok, kik az 1895-ik év végéig a tag-sági jogot, mint kebelbeli lelkészek megszerezték.

Tartama.

Tartama az intézetnek azon időpontra szorítkozik, míg részvényeseivel s azok özvegyei és árváival szemben fennálló kötelezettségeinek eleget tesz, amikor is a 31. §. szerint vagyona felszámoltatik, s céljaira fordítván, az intézet feloszlik.

5. §.

Kilépés.

Ha valamelyik tagja az intézetnek az egyházmegye kötelekéből kilép: saját személyére nézve minden kedvezményt, miben az intézet által részesült vagy részesülhetne, elveszt, de özvegye és árváinak segélyre jogosultsága a 28. §. korlátai közt épségben marad.

II. RÉSZ.

Jövedelmi forrás.

6. §.

Az intézet jövedelem forrását teszik:

a) a tőkepénz kamatai;

- b) az egyházak gyámsegélyei;
- c) esetleg az államsegély;
- d) jótékony adományok.

III. RÉSZ.

Tőke elhelyezés.

7. §.

A tőkepénz pénztárba befizetés után azonnal kamatra adatik. Az intézet pénze után intézeti tagok és segélytadó egyházak 6°/_o-os, nem intézeti tagok 7°/_o-os kamatot fizetnek.

Kölcsönt vehetnek:

- a) az intézeti tagok 200 frtig két kezes jótállása mellett, azon felül ingatlan birtokra a birtok becsértékének felerészéig.
- b) az intézetet évi adományaikkal segélyező egyházak az összes presbyterek egyetemleges kötelezettsége mellett.
- c) nem intézeti tagok betáblázás mellett az ingatlan birtok becsértékének feléig, a mi a földadó 80—100-szorosa. Az intézeti kölcsön előtt betáblázott összeg kétszeresen számítandó,

8. §.

A kölcsönt kérők között elsőség illeti az intézeti tagokat, azután jönnek a segélyt adó egyházak, s végül a nem intézeti tagok. Kölcsönt kérők jelentkezni tartoznak a választmány elnökénél.

9. §.

Kamatfizetés.

A 7°/_o-os kamat félévenként előre fizetendő. Az első részlet január 10-ig, a második részlet július 10-ik napjáig. Ki a kamatnak eszerinti fizetését elmulasztja, annak a tőke, megintés után felmondatik, tőke és kamat törvényes úton behajtatik.

10. §.

Az év folyamában kölcsön kivett pénzeiktől a kamat a kivételi hónap első napjától jár.

11. §.

Kölcsön vissza-
fizetés.

Kölcsönvevőnek jogában áll a nála levő összeget 3 havi előleges felmondás után bármikor visszafizetni; azonban a visszafizetés bármikor történik is, az azon félévre járó kamat, vissza nem követelhető, illetőleg kifizetendő.

12. §.

Tőke felmondást s bevételt, míg a részvényes tagok száma 12-nél alább nem száll, a kezelő választmány, — azután pedig

az ezt pótló egyházmegyei bíróság gyakorol, s ehhez joga van:

- a) kamat nem fizetés esetén;
- b) a kölcsönt vett lelkész halála esetén, ha kellő biztosítékot nem lát a választmány; különben a kölcsöntőke az utódok évenkénti segélyéből részletenkint törlesztendő.
- c) ha a kölcsönt vett lelkész elhalt vagy lemondott kezelése helyett mást nem állít.
- d) ha a kezelő választmány a tőkét veszélyeztetve látja.

IV. RÉSZ.

Kormányzás.

13. §.

Képviselő

Az intézetet úgy egyesek, mint hatóságokkal szemben a kezelő választmány fenállása idején annak elnöke, azután pedig az esperes képviseli.

14. §.

Az intézetet kormányozza a részvényesekből alakuló gyámintézeti közgyűlés és kezelő választmány, majd a részvényesek 12-nél kisebb számának esetén: a részvényesek gyámintézeti közgyűlése és az egyházmegyei bíróság lelkészi tagjai.

15. §.

Közgyűlés.

A gyámintézeti közgyűlés áll az esperes, vagy az általa helyettesített intézeti részvényes tag elnöklete alatt az intézeti részvényes tagokból. Tartatik évenként egyszer, az egyházmegye tavaszi közgyűlése alkalmával; azonban ha a kezelő választmány vagy később az ezt pótló egyházmegyei bíróság szükségesnek ítéli, vagy az intézeti részvényes tagok $\frac{1}{4}$ része írásbelileg kérelmezi, rendkívülieg is azonnal összehívandó. Közgyűlésen a jelenlevő intézeti részvényes tagok szavazattöbbsége dönt, s a hozott határozat a meg nem jelent tagokra is kötelező. A közgyűlés jegyzőkönyvét a kezelő választmány jegyzője, illetve később a kezelő választmányt pótló egyházmegyei bíróság által megbízott egyén vezeti.

16. §.

A gyámintézeti közgyűlés joga és kötelessége az intézet felvirágzását munkálni; a kezelő választmány, illetve később a kezelő választmányt pótló egyházmegyei bíróságnak az intézetre vonatkozó eljárását ellenőrizni; a pénztárosnak a kezelő választmány, illetve az ezt később pótló egyházmegyei bíróság által megvizsgált számadását felülvizsgálni s részére a felmentvényt megadni, vagy megtagadni; a választmány s az ezt ké-

sőbb pótló egyházmegyei bíróságnak javaslatát elfogadni vagy elvetni; általában az intézetnek minden ügyeiben az Alapszabályok keretén belül végérvényesen határozni. Alapszabály módosítás a jövőre nézve ki van zárva. A részvényesek kihaltával a közgyűlés jogai és teendői átszállanak az egyházmegyei bíróság lelkeszi tagjaira.

Kezelő
Választmány.

17. §.

A kezelő választmány áll az intézet pénztárosával együtt 5 tagból, kiket 10 évre az intézeti részvényes tagok az espereshez beküldött szavazatok viszonylagos többségével választanak. Ha a részvényes tagok száma csak 11 lesz már: akkor a kezelő választmány helyére az egyházmegyei bíróságnak lelkeszi tagjai lépnek, míg bírósági megbízatásuk tart. Elnököt és jegyzőt a választmány, mint az ezt pótló bíróság is saját kebeléből választ.

18. §.

A kezelő választmány, illetve az ezt később pótolni hivatott egyházmegyei bíróság az intézet érdekében évenként legalább egyszer, az év első hónapjában ülést tart, s ha a szükség úgy kívánja, az év folyamán többször is. Üléseiről jegyzőkönyvet vezet s azt a gyámintézeti közgyűlés elé terjeszti, Semmi féle az intézetre vonatkozó ügy a kezelő választmány, illetve a később ennek helyére jövő egyházmegyei bíróság előkészítése nélkül a közgyűlésen nem tárgyalható.

19. §.

Kezelő választmány, illetve az ezt később pótló egyházmegyei bíróság az év elején megvizsgálja a múlt évi számadást, megállapítja a folyó évi bevételi és segélyezési előirányzatot, kijelöli a kiosztandó segélyek forrásait, eshetőleg javaslatot nyújt a részvényesek helyett az országos gyámintézetbe fizetett »évi tagsági díjak« összegének leszállítása tárgyában, a kölcsönért jelentkezők kérvényét elintézi, a kölcsön kötvényeket s azok biztonságát felülvizsgálja; ha a pénzügyi viszonyok az intézet érdekében azt tanácsolják: a kamatlábat leszállítja, vagy felemeli s általában a folyó ügyeket ellátja. A most alapszabályilag megállapított segélyt, két részletben — Április és Október hónapban — szabályszerű nyugta mellett pénztárnok által a jogosultak között kiosztatja, s így az intézet ügyeit felelősség mellett vezeti.

20. §.

A kezelő választmány, illetve az ezt később pótolni hivatott egyházmegyei bíróság határozata ellen az illetőnek feleb-

bezési joga van, a gyámintézeti közgyűlés elé, azonban ezen felelősség a választmánynak, illetve az ezt később pótolni hivatott egyházmegyei bíróságnak az intézet pénzei érdekében tett intézkedéseit fel nem függeszti.

21. §.

Pénztáros joga és kötelessége.

Pénztárosnak joga és kötelessége, minden az intézetet illető pénzeket kezelése alá venni, a választmány utalványozása után a költsön összegeket, segélyeket kiadni, a tőkék biztonsága felett őrködni.

22. §.

Kötelessége minden bevételt, kiadást pontosan elkönyvelni; a választmány, illetve azt ezt később pótló egyházmegyei bíróság előtt számadását évenként egyszer, a pénztár állását kívánatra bármikor felmutatni; annak határozataitól önkényesen el nem térni; a tőkepenzektől 50 frtnál többet a pénztárban nem hevertetni. Köteles a tőke felmondását Alapszabály szerint kedvezés nélkül végrehajtani, az ujonnan kiállítandó kötvényeknél adósok, kezesek névaláírására, jóváhagyási hitelességére felügyelni s a kötvényeket — miután a választmány, illetve később az ezt pótló egyházmegyei bíróság felülvizsgálta — választmányi elnök, — később az ennek jogkörébe lépő esperes kezébe juttatni.

23. §.

Pénztáros az intézet iránt minden eljárásáért, hivatali visszaélés, kedvezés, vagy vigyázatlanságból esett kárért vagyoniilag is teljes jóváhagyással tartozik, mit megválasztatásakor a gyámintézeti közgyűlés előtt esküvel fogadni köteles.

24. §.

Az intézeti pénztáros állása 10 évre terjed. Irodai szerekre s tiszteletdíjúl pénztárost 100 azaz száz forint illeti évenként. A kezelő választmány, illetve később az ezt pótló egyházmegyei bíróság tagjainak gyűlés alkalmával 2 azaz két forint napdíj jár, fuvarbéreik megtérítése mellett. Jegyző irodai általánya állandóan évi 10 azaz tíz forint.

V. RÉSZ.

Segélyezés.

25. §.

Az évi jövedelemből 1896. 1897. és 1898. években $\frac{1}{4}$ rész a részvényes tagoknak az »országos ev. ref. lelkeszi özvegyárva gyámintézet«-be fizetni kötelezett »belépési járuléka« tör-

lesztésére fordíttatik egészben, — az 1899-dik évtől kezdve pedig 500 forint, ugyancsak a részvényes tagok »országos gyámintézeti« »évi tagsági díj«-ának törlesztésére fordítandó. A hiány fizetési százalék szerint állítandó elő, amely fizetési százalék változás alá nem jöhet még a részvényes tagok elhalálása esetén sem, — kivéve a 29. §-ban jelölt esetet.

Az 1896. 1897. 1898. években segélyezésre az évi jövedelem $\frac{3}{4}$ része, — 1899-től pedig az évi jövedelemből 500 frtnak, s mindenkor a kezelési költségekre 200 azaz kétszáz forintnak elvonása után fenmaradó összeg nyújtja a segélyezési alapot.

Ha azonban az eddig gyámintézetünk javára nyújtott évi 577 frt. államsegélyt továbbra is kapni fogja gyámintézetünk: úgy ez az 1896. 1897. 1898. években a »részvényes« tagok »belépési járulékából« fenmaradt hiány fedezésére — másodsorban pedig az egyházmegye összes lelkészei »évi tagsági díjai«-nak, fizetés utáni $\frac{1}{10}$ szerint számítva, törlesztésére lesz fordítandó.

26. §.

A segélyezés mindenkor a kegyeleti év letelte után kezdődő évvel veszi kezdetét, amikor az illető özvegyek és árvák személyesen vagy megbízottjaik által választmányi elnöknel, később az ennek jogkörébe lépő esperesnél kötelesek jelentkezni.

27. §.

A segélyezésre joggal birnak:

- a) az elhalt részvényes lelkészek özvegyei és árvái;
- b) az élő részvényes tagok, ha testi vagy lelki gyengélkedés miatt hivataluk folytatására az egyházmegyei közgyűlés ítélete szerint képtelenné váltak és szegénységök miatt segédet nem tarthatnak.

28. §.

Az évi egy egész segély 150, azaz egyszázötven forint; ez az 1897-ik évtől kezdve sem több, sem kevesebb nem lehet, kivéve azon esetet, hogy ha a tőkéből egy ezer forinttal megpótolt összes jövedelem — az árvák segélye s egyéb költségek levonása után — nem lenne képes e 150 forintot egyénenként kiadni.

- a) Az árvák évi segélye a fiuknál 20, a leányoknál 24 éves korukig személyenként 20, azaz husz forint. Ugy azonban, hogy özvegy anyja nem létében a család árvái közül egy, egész segélyt kap, a többi fejenként 20 azaz husz forintot; a hol egyetlen árva van özvegy anyja nélkül; az csak egy egész se-

gélyre tarthat igényt; fenti életkoron túl, csak keresetképtelen testi vagy lelki nyomorékok részesülhetnek, kisebb vagy nagyobb segélyben.

b) Az özvegy, férjhezmenése esetén segélyét önmagára elveszti, gyermekei azonban egész árváknak tekintetnek, s közülök egy -- anyja helyett -- 150, azaz egyszázötven forint segélyre jogosult, a többi 20 forintot kap személyenként.

c) Habár az özvegy második férje nem intézeti tag is, ennek halála esetén mindazáltal az özvegy, ha anyagi helyzete második házasságával nem javult, a segélyezendők közé legfeljebb fél segélyig felvehető. E házasságból származott gyermekek azonban segélyt nem nyerhetnek.

d) Ha az özvegy második férje is intézeti tag: jogot ennek halála esetén is nem két, hanem egy segélyhez tarthat.

e) Ha az intézeti tag úgy hal el, hogy maga után segélyezendőt nem hagy, örökösei »temetési költség« czimen 100 azaz egyszáz forintba tarthatnak igényt.

f) Jó erkölcsű, szorgalmas fiu és leány tanulók, még ha segélyre jogosultságukat életkoruknál fogva elvesztették is, tanulásuk befejeztéig külön kérvény mellett a választmány, vagy az ezt később pótolni hivatott egyházmegyei bíróság ajánlatára a gyámintézeti közgyűlés által esetről-esetre meghatározandó segélyben részesíthetők.

29. §.

Ha e segélyekre az évi jövedelemnek segélyezésre kijelölt része nem lenne elég, a tőkéből évenként 1000 azaz egyezer forintig megpótolható. Ha ez sem lenne elég fedezet: úgy az »évi tagsági díjak« törlesztésére fordítani kívánt 500 forintból egészítendő ez ki.

30. §.

Segélyezés
megszűnése.

A segélyezés megszűnik, esetleg meg se kezdődik:

I. Az özvegyre nézve:

- a) ha férjhez megy;
- b) ha az ev. ref. vallásból kitér;
- c) ha néhai férjétől különváltan élt, vagy attól törvényesen elvált;
- d) ha oly erkölcsi botlást követ el, mely az egyházmegye teljes bírósági ülésében ilyenek kimondatik;
- e) ha az intézeti tagtól örökölt gyámintézeti tartozásainak kiegyenlítését megtagadja;

f) ha az intézet ellen pert indít; per lejártá után is a gyámintézeti közgyűlés határoz afelett: méltónak tartja-e a segélyezésre;

g) ha meghal.

II. Az árvákra nézve.

a) ha a fiuk 20, a leányok 24 életévüket betöltik, vagy ha előbb férjhez mennek, esetleg önfentartást nyújtó állást nyernek;

b) ha az ev. ref. vallásból kitérnek;

c) ha erkölcsileg botrányos életet élnek;

d) ha elhalnak.

Végrendelkezés

31. §.

Midőn a gyámintézet összes kötelezettségeinek eleget tett, az összes meglevő tőkéből 8000, azaz nyolczezezer o. é. forint elidegeníthetlen gyámintézeti alapul adassék ki az egyházmegye lelkészi testületének, az ezután fenmaradó összeg $\frac{1}{4}$ részben két kebelbeli építkező egyház részére szolgáljon segélyezési alaptőkéül; $\frac{1}{4}$ részben az egyházmegyei közpénztár javára, $\frac{2}{4}$ részben kebelbeli lelkészek bárhol tanuló fi- és leánygyermekének segélyezésére ösztöndíj alapul, — azon esetre azonban ha prot. lelkészi «Árvaház» állíttatnék fel, ezen $\frac{2}{4}$ rész fele az »Árvaház« alaptőkéjéhez csatoltassék, fele pedig ösztönpíj-alapnak maradjon. Árvaház létesülte esetén, ennek $\frac{1}{4}$ rész jogát kivéve, a felszámolás utáni többi $\frac{3}{4}$ rész az egyházmegyei közgyűlés felügyelete, s rendelkezése alatt álljon.

32. §.

Az alapszabályok tudomásvétel végett, s a mennyiben bentfoglalt határozatai az egyházmegye megerősítését igénylik egyházmegyei közgyűléshez felterjesztendők.

* * *

Ezen alapszabály a Nagybányán, 1898. ápril. 21—22. napjain tartott egyházmegyei közgyűlés által tudomásul vétetett, s amennyiben bentfoglalt határozatai az egyházmegye megerősítését igénylik: megerősítették.

(P. H.)

Gergely Károly s. k.
e. m. főjegyző.

Tárgymutató.

Jelenlevők névsora. — Gyűlés megnyitása.

- 82. sz. Jelenlevők igazolása. Meg nem jelentek mentségei.
- 83. > Esperesi jelentés a belhivatalnoki változásokról.
- 84. > Az állami elemi iskolák vallástani vizsgálatairól.
- 85. > Kölcsönkérő egyházaknak adott engedélyekről.
- 86. > Tőkesegélyt nyert egyházakról.
- 87. > Tanítói ötödéves korpótlékok ügye.
- 88. > Lelkészi árvaház ügyében felterjesztés.
- 89. > Máramaros-szigeti internátus ügyében nyilatkozat.
- 90. > Debreczeni és szatmári tanítónőképezde ügyében indítvány.
- 91. > Szatmárhegyi tanítói állások ügye.
- 92. > Kőszegremetei belhivatalnoki díjlevelekről intézkedés.
- 93. > Mikolai egyház iskolai ügye.
- 94. > Mikolai díjlevelek ügyében haladék adás.
- 95. > Sinka Lajos és Vincze József olvasókönyveiknek ajánlása.
- 96. > Kecskeméthy László természetrajzáról nyilatkozás.
- 97. > Görbedről Angi János kamattartozása felől jelentés.
- 98. > Sátor Dávid könyvtárnoki jelentése.
- 99. > Batizi tanítói szénatermés ügyében végzés.
- 100. > Szárazberki felebbezett ügy.
- 101. > Missziói jelentések felterjesztetnek.
- 102. > Közpénztárnoki számadás jóváhagyása.
- 103. > Szinerváraljai birtokvásárlás.
- 104. > Kispéleskei egyház tőkesegély kérésének megújítása.
- 105. > Közalapkezelő lemondása és ujonnan megválasztatása.
- 106. > Szabó József józsefházai felügyelő lelkész évi díja.
- 107. > Józsefházai gondnok elleni panasz.
- 108. > Józsefházai díjlevelek változtatása nem engedtetik meg.
- 109. > Tanítók eskütétele ügyében intézkedés.
- 110. > Felsőbányai káplánság ügyében felterjesztés.
- 111. > Király Gyula perujítási kérelme.
- 112. > Vámfalusi birtokeladás helyben hagyása.

113. » Ugyancsak vámfalusi másik földeladás helyeslése.
114. » Homoki zavargások megszüntetése felől jelentés.
115. » Józsefházai volt lelkész követelése.
116. » Józsefházai egyházi tartozások ügye.
117. » Az egrii egyház jelentő ivének felterjesztése.
118. » Magosligeti gondnok elleni vizsgálat elrendelése.
119. » Udvarii tanítói fizetés ügyében intézkedés.
120. » Udvarii lelkészi termény fizetés pénzre változtatása.
121. » Országos ref. egyházi közalaptól segélyt kérők folyamodványai.
122. » Ref. segélyegyleti kérvények pártolása.
123. » Rendkívüli államsegélyt kérők ajánlása.
124. » Fizetéspótló államsegélyt kérő lelkészek kérvényei.
125. » Közigazgatási bírósági végzés, a rozsályi volt lelkész fizetshátraléka és tartozásai tárgyában.
- 126 » Jegyzőkönyv hitelesítők megbízása. A gyűlés berekesztése.

Függelék.

Az egyházmegyei lelkészi gyámintézet alapszabályai.

